

OU: leermaterialen niet doorverkopen?

In het februarinummer van Modulair (2018) worden de studenten van de Open Universiteit vermaand dat ze haar leermaterialen niet doorverkopen en dat ze ernstige straffen riskeren als ze dit verbod in de wind slaan.¹ Opmerkelijk is dat de auteurs van het artikel niet de moeite nemen te verwijzen naar concrete wet- of regelgeving waarop dit verbod en de bijbehorende sancties gebaseerd zijn. Waarom mogen OU-studenten hun studieboeken niet doorverkopen, terwijl studenten van andere universiteiten en hogescholen dat wel mogen? Uit het Studentenstatuut van de OU worden we niet veel wijzer. In §5.2 staat slechts dat ze (de aan hen ter beschikking gestelde) OU-publicaties niet mogen openbaar maken of vermenigvuldigen, behoudens kopieën voor eigen gebruik.² We moeten concluderen dat de OU haar professionele plicht verzaakt om studenten adequaat en in gewone mensentaal voor te lichten over hun rechten en plichten die in het studiecontract besloten liggen en over de maatregelen die ze bij contractbreuk te duchten hebben. Het lijkt er zelfs op dat de auteurs niet voor faliekante misleiding terugdeinzen: zij suggereren dat de doorverkoper niet alleen civielrechtelijke claims maar ook strafrechtelijke vervolging en tuchtrechtelijke heenzending te wachten staat.

We hadden mogen verwachten dat in het Studentenstatuut goed werd uitgelegd wat het verschil is tussen OU-studieboeken en normale studieboeken: gebruikslicentie versus volle eigendom met uitgeput auteursrecht? digitaal downloadbaar bestand versus papieren bestand? gratis ter beschikking gesteld versus bij de boekhandel gekocht? Ook zouden we een auteursrechtelijke verhandeling mogen verwachten over door studenten geproduceerde samenvattingen en uittreksels.

Het is overigens denkbaar dat de auteurs van het artikel in Modulair eigenlijk slechts één categorie “leermaterialen” op het oog hebben: de gepubliceerde proeftentamens, de tentamenopgaven die de deelnemers na de tentamenzitting mee naar huis mogen nemen, en de geheime itembank waaruit telkens gecomputeriseerde tentamens worden samengesteld. Er bestaan websites, zoals Stuvia, Studeersnel en Slimstuderen, waar studenten dit soort “leermaterialen” te koop kunnen aanbieden en het staat buiten kijf dat ze daarmee inbreuk maken op de auteursrechten van de makers. Het is dan aan de makers om te besluiten of ze dergelijke praktijken door de vingers willen zien (hoe meer proeftentamens hoe beter?). Maar het is in elk geval begrijpelijk dat ze de integriteit van hun itembank met kracht trachten te beschermen. In dat verband had men in het Studentenstatuut (en in het Modulair-artikel) kunnen verwijzen naar twee specifieke bepalingen in de OU-reglementen:

OER-Algemeen (artikel 4.10): Verbod op verspreiding van tentamenvragen³

- a. Tentamenvragen van regulier schriftelijke tentamens van de Open Universiteit zijn in beginsel openbaar nadat het desbetreffende tentamen is afgenomen, tenzij door of namens de Commissie voor de examens anders is bepaald. Tentamenvragen van geïndividualiseerde geautomatiseerde tentamens zijn niet openbaar.
- b. De auteursrechten die rusten op de tentamenvragen berusten bij de Open Universiteit. Studenten mogen openbare tentamenvragen gebruiken voor eigen studie, oefening of gebruik. Het openbaar maken en veeleenvoudigen van openbare tentamenvragen van de Open Universiteit aan derden, op welke wijze dan ook, is niet toegestaan en in strijd met de auteurswet.
- c. Het is studenten niet toegestaan om niet-openbare tentamenvragen openbaar te maken of te veeleenvoudigen aan andere studenten van de Open Universiteit of aan derden. Op deze tentamenvragen rust een geheimhoudingsplicht.

Examenreglement CvE (§2.3):⁴ Van tentamenfraude is sprake indien studenten ‘zich vóór de datum of het tijdstip waarop het tentamen zal plaatsvinden, in het bezit stellen van de vragen of opgaven van het desbetreffende tentamen alsmede [indien ze] zich willens en wetens in het bezit (laten) stellen van mogelijke vragen of opgaven van enig toekomstig tentamen.’

Wes Holleman

weblog onderwijs, 4-4-2018

<http://www.onderwijsethiek.nl>

¹ <http://modulair.ou.nl/modulair-februari-duplicate#!/doorverkopen-leermaterialen>

² <https://www.ou.nl/> > about us > regelingen en procedures > Studentenstatuut (§5.2)

³ <https://www.ou.nl/> > about us > regelingen en procedures > OER-Algemeen WO-bacheloropleidingen 2017-2018 (artikel 4.10)

⁴ <https://www.ou.nl/> > about us > regelingen en procedures > Examenreglement CvE (§2.3)